

13-12-2011 - Pas på argumentjunglen

GUIDE. Skal Danmark være med i den nye Vækst- og Stabilitetspagt, der er udråbt til at skulle redde den europæiske økonomi? De næste uger, og måske måneder, vil argumenterne flyve frem og tilbage. Derfor har EU ZOO taget et kig på argumenterne for og imod. Vi har også taget et grundigt kig på et af dem, som bliver brugt mest, men som der ikke nødvendigvis er belæg for. Det vender vi tilbage til.

Først er her et overblik over argumenterne for den let forvirrede læser:

Argumenter FOR, at Danmark går med i den nye pagt:

- **Politisk indflydelse-argumentet** handler om, at vi skal være så tæt som muligt på dem, der træffer beslutningerne. Nuvel, godt nok skal Vækst- og Stabilitetspagten kun handle om, at de enkelte lande skal hanke op i deres finanser, men når de nu skal mødes en gang om måneden ? i hvert fald det næste halve år ? hvem siger så, at de holder sig til det? Men passer det, at Danmark får politisk indflydelse? Hmm. Blot fordi landene under pres fra Tyskland går ind i en politisk union, så vil de samme politiske uenigheder bestå. Sverige, Danmark, Holland og Storbritannien vil fortsat have samme liberale tilgang til landbrugspolitikken, budgetdisciplin og lignende. Faktisk havde britiske

- **Euro-argumentet** ligger i forlængelse af det første argument: Vi skal alligevel joine euroen på et tidspunkt, derfor skal vi være med nu, hvor politikerne lægger det politiske og finansielle fundament. Dette argument er naturligvis kun holdbart, hvis man er tilhænger af eller tror på, at Danmark en dag kommer med i euroklubben.
- **Solidaritetsargumentet** handler om, at vi i dag er i krisetider af uset karakter. Som professor Nina Smith fra Aarhus Universitet sagde i P1 Business, er det en krise, der kan føre til økonomisk nedgang, vi ikke har set siden depressionen i 30'erne. Derfor skal vi sætte alt ind på at redde euroen, lyder argumentet. Ved at gå med i Vækst- og Stabilitetspagten vil vi give indtrykket over for markederne, at Europa står samlet og er i stand til at føre en fornuftig finanspolitik i fællesskab. Vi redder ikke blot eurolandene, men også vores egen økonomi ved at sikre fortsat dansk eksport til disse lande.
- **Det Indre Marked-argumentet** går på, at et EU i flere hastigheder, som briterne øjensynligt nu efterspørger ? og som Frankrigs præsident Nicolas Sarkozy længe har ønsket sig ? er imod vores erhvervsinteresser. Vi risikerer, at Det Indre Marked vil blive splittet op, hvilket vil gøre, at danske virksomheder og borgere skal forholde sig til forskellige regler i forskellige zoner af unionen. Kort fortalt: Et opgør med den grundlæggende ide bag Det Indre Marked. Dette er erhvervslivet naturligvis imod. Især hvis eurolandet Tyskland ? Danmarks største eksportmarked ? bliver en del af en anden zone end Danmark.
- **Der er også lånemarkedsargumentet.** Økonomi- og erhvervsminister Margrethe Vestager luftede det allerede fredag aften i Deadline på DR2. Det handler om, at Danmark ved at gå med i Stabilitetspagten vil sende et signal til investorerne om, at de roligt kan sætte deres penge i Danmark. Jo større tiltro til Danmark, jo lavere renter ? og dermed mindre låneomkostninger og bedre vækstvilkår for danske virksomheder. Det vender vi tilbage til.

Argumenter IMOD, at Danmark går med i den nye pagt.

- **Suverænitetetsargumentet** er dét, som Dansk Folkeparti slår mest på tromme for: Danskerne har opbygget et godt demokrati, som gradvist bliver undergravet ved, at vi giver vores suverænitet væk til Bruxelles. Det er ikke blot moralsk forkert, men også imod al fornuft, eftersom danskerne bedst ved, hvilke regler vi bør have i Danmark.
- **Argumentet om det sociale Europa** handler om, at det er en flok borgerlige politikere, der har født ideen og vil gennemføre planen om en Stabilitetspagt. Deres plan er at presse de europæiske økonomier efter en borgerlig diskurs, der fører til offentlige nedskæringer og mindre vækst, lyder det. Argumentet er i tæt familie med kickstartsargumentet, men er bredere end som så og handler i virkeligheden om kernen i selve EU-samarbejdet. Argumentet fremføres ofte af Folkebevægelsen mod EU, hvor EU-parlamentariker Søren Søndergaard taler om social uro i borgerkrigsstørrelser ? men også Francois Hollande, de franske socialisters præsidentkandidat, og tidligere statsminister Poul Nyrup Rasmussen (S) har fremført argumentet om, at aftalen er konservativ.
- **Demokratiargumentet (tilføjet af Staffan Dahllöf i kommentarfeltet)**: Med en ny, mellemstatslig traktat flytter beslutninger fra vælgere og nationalt valgte politikere til jurister, embedsmænd og indirekte valgte ministre. Argumentet er i familie med Suverænitetetsargumentet, men ikke helt det samme, fordi det efter alt at dømme ser ud til, at heller ikke EU-Parlamentet får noget at skulle have sagt om den ny aftale. Fælles for Demokrati- og Suverænitetetsargumentet er at det bliver alt andet lige vanskeligere, for ikke at sige umuligt, at kræve politisk ansvar for de beslutninger, der bliver truffet.
- **Relevansargumentet (tilføjet af Staffan Dahllöf i kommentarfeltet)**: Hvad er pointen med endnu en strammeraftale, hvis det grundlæggende problem er ubalancer i konkurrencekraft og betalingsbalancer mellem nord og syd? Økonomen og nobelprisvinderen Paul Krugman, der blogger ved New York Times, og Martin Wolf fra Financial Times skriver i overbevisende om dette, eksempelvis her. EU ZOO tilføjer, at nogle kritikere desuden afviser, at de nordlige lande bør stramme finanspolitikken, men tværtimod bruge

Med det overblik i baghånden vil vi kigge lidt nærmere på det sidste argument for at gå med i en Stabilitetspagt. Det er **lånemarkedsargumentet**, der handler om at sikre investorenes tiltro til Danmark. Det er nemlig sket en gang før, at en række lande er gået sammen og har givet hinanden hånden på, at de ville styre en stram økonomi. Det skete i marts, da euro-landene plus en række andre lande indgik en pagt. Den kom til at hedde Euro Plus Pagten. Det er i store træk kravene fra Euro Plus, der nu skal mejsles ind i en traktat, sandsynligvis med mulighed for økonomiske sanktioner.

Det er gået Danmark godt, siden vi gik med. Renten på statslån løbende over 10 år er styrtdykket fra 3,29 procent i marts 2011 til 2,23 i oktober 2011. Et andet land, der modsat Danmark valgte at holde sig uden for Euro Plus Pagten, Sverige, har dog også klaret sig fint på markederne. Deres 10-årige rente på statslån er dykket fra 3,35 til 1,90.

Alt muligt spiller ind, når markederne skal vurdere, om de vil købe lån i et land. Danmark har også fået en ny regering siden, der har været nye finanslove, investorerne flygter fra Sydeuropa etc. Og i Sverige tager investorerne også højde for den svenske kroners forventede kurs. Ikke desto mindre er det interessant, at Danmark altså ikke har klaret sig bedre på lånemarkederne end Sverige, efter vi gik med i Euro Plus. To andre lande, der også står uden for Euro Plus, Storbritannien og Tjekkiet, har også fået lavere renter siden marts. Ungarn, der også står uden for, har dog oplevet, at deres renter er steget cirka et halv procentpoint.

Rumænien, der ligesom Danmark er med i Euro Plus, har omvendt ikke oplevet, at deres renter er faldet. Rumænernes rente er steget med 0,20 procentpoint.

Der er mange argumenter for og imod at gå med i den nye Vækst- og Stabilitetspagt. De er både politiske og økonomiske, og i dette blogindlæg har vi primært kigget på argumenter for at gå med. Men man skal holde tungen lige i munden, når man forsøger at fortælle, hvad der løber rundt i hovedet på dem, der overvejer, om de skal satse på at yde lån til den danske stat. Der er tilsyneladende ikke gode data, der fastslår, at Euro Plus Pagten fra marts betød meget på den front.

Har EU ZOO overset et argument, der bliver brugt i den

Se selv oversigten over 10-årigt-løbende statsobligationer hos ECB - klik for stort:

Harmonised long-term interest rates for convergence assessment purposes (1)

(percentages per annum; period averages; secondary market yields of government bonds with maturities close to ten years (2))

Countries	Oct. 10	Nov. 10	Dec. 10	Jan. 11	Feb. 11	Mar. 11	Apr. 11	May 11	June 11	July 11	Aug. 11	Sep. 11	Oct. 11
Euro area													
Belgium	3.21	3.48	3.99	4.14	4.21	4.21	4.29	4.21	4.14	4.22	4.11	3.88	4.20
Germany	2.35	2.53	2.91	3.02	3.20	3.21	3.34	3.06	2.89	2.74	2.21	1.83	2.00
Ireland	6.42	8.22	8.45	8.75	9.10	9.67	9.79	10.64	11.43	12.45	9.57	8.51	8.10
Greece	9.57	11.52	12.01	11.73	11.40	12.44	13.86	15.94	16.69	16.15	15.90	17.78	18.04
Spain	4.04	4.69	5.38	5.38	5.26	5.25	5.33	5.32	5.48	5.83	5.25	5.20	5.26
France	2.72	3.00	3.34	3.44	3.60	3.61	3.69	3.49	3.43	3.40	2.98	2.64	2.99
Italy	3.80	4.18	4.60	4.73	4.74	4.88	4.84	4.76	4.82	5.46	5.27	5.75	5.97
Cyprus	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	5.78	6.25	6.42	7.00	7.00
Luxembourg (3)	2.73	2.94	3.32	3.30	3.45	3.47	3.58	3.29	3.15	3.03	2.59	2.27	2.37
Malta	3.90	4.12	4.42	4.51	4.60	4.68	4.73	4.63	4.63	4.59	4.32	4.14	4.26
Netherlands	2.58	2.79	3.16	3.23	3.41	3.42	3.65	3.40	3.28	3.17	2.68	2.34	2.46
Austria	2.82	3.01	3.43	3.54	3.68	3.68	3.76	3.53	3.43	3.35	2.84	2.64	2.92
Portugal	6.05	6.91	6.53	6.95	7.34	7.80	9.19	9.63	10.87	12.15	10.93	11.34	11.72
Slovenia	3.56	3.77	4.11	4.29	4.26	4.30	4.53	4.43	4.58	4.89	4.99	4.86	5.16
Slovakia	3.67	3.80	4.06	4.16	4.24	4.32	4.33	4.33	4.39	4.55	4.55	4.25	4.33
Finland	2.63	2.82	3.19	3.27	3.41	3.45	3.57	3.32	3.29	3.16	2.68	2.35	2.51
Non-euro area													
Bulgaria	5.82	5.74	5.76	5.56	5.48	5.38	5.33	5.39	5.39	5.36	5.32	5.30	5.27
Czech Republic	3.43	3.59	3.89	3.98	4.02	4.05	4.05	3.89	3.77	3.79	3.40	3.00	3.14
Denmark	2.46	2.65	3.01	3.05	3.23	3.29	3.42	3.13	2.96	3.02	2.49	2.07	2.23
Latvia	9.24	8.99	7.55	5.38	6.17	6.49	6.47	6.36	5.87	5.67	5.60	5.60	5.62
Lithuania	5.15	5.15	5.15	5.15	5.15	5.15	5.12	5.05	5.05	5.05	5.05	5.09	5.06
Hungary	6.87	7.38	7.92	7.70	7.99	7.29	7.05	7.11	7.22	7.35	7.49	7.64	7.88
Poland	5.53	5.82	5.98	6.26	6.26	6.27	6.14	6.06	5.88	5.81	5.70	5.74	5.71
Romania	7.02	7.04	7.09	6.66	7.03	7.31	7.30	7.26	7.09	7.30	7.38	7.43	7.48
Sweden	2.64	2.86	3.21	3.28	3.41	3.35	3.30	3.01	2.89	2.75	2.17	1.83	1.90
United Kingdom	2.80	3.03	3.34	3.82	4.00	3.78	3.78	3.49	3.09	2.88	2.37	2.41	2.52

Sources: ECB and European Commission.

Opdateret med ekstra argumenter (tak for kommentarerne) torsdag d. 15 december.